

Handläggare
Anna Wirstedt
Fakulteten för Lärande och samhälle/Cesam
Anna.wirstedt@mau.se

Utbildningsdepartementet

Remissvar över betänkandet förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare och konsekvensutredning

Malmö universitet lämnar härmed remissvar över betänkandet förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare och konsekvensutredning.

Malmö universitets ställningstaganden

Malmö universitet ställer sig positivt till:

- en förordning som både innefattar bestämmelser för den nationella strukturen för kompetensutveckling och nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare inom skolväsendet (1 §).
- att den nationella strukturen för kompetensutveckling syftar till att stärka professionernas vetenskapliga grund (2 §).
- att även lärare och förskollärare som saknar behörighetsgivande examen får erbjudas viss kompetensutveckling inom den nationella strukturen för kompetensutveckling (3 §).
- att det nationella meriteringssystemet innehåller fyra meriteringsnivåer (4 §).
- att utbildning ska ha relevans för undervisning inom skolväsendet för att anses vara meriterande utbildning (5 §).
- att skrivelsen gällande praktiktäna forskning inom nivå 2 i det nationella meriteringssystemet formuleras så att det är tillräckligt att delta i praktiktäna forskning och det därmed inte krävs att en legitimerad lärare eller legitimerad förskollärare har varit medförfattare till en artikel eller rapport (7 §).
- att en legitimerad lärare eller legitimerad förskollärare för att ha uppnått nivå 3 i det nationella meriteringssystemet ska ha avlagt en examen på

avancerad nivå om minst 60 högskolepoäng efter behörighetsgivande examen som Skolverket meddelat föreskrifter om (8 §).

Malmö universitet har ett antal frågor och synpunkter gällande:

- att det saknas krav på omfattning av tjänst för lärare och förskollärare som saknar behörighetsgivande examen för att få erbjudas kompetensutveckling inom den nationella strukturen för kompetensutveckling (3 §).
- hur deltagande i praktikinära forskning ska intygas så att Skolverket kan göra en likvärdig bedömning vid ansökan om meritering (7 §).
- formuleringen ”genomfört en sådan meriterande uppdragsutbildning om 7,5 högskolepoäng som syftar till att vidareutveckla och stärka lärares och förskollärares undervisningsskicklighet” i kravbeskrivningarna för nivå 2 och 4 i det nationella meriteringssystemet (7 och 9 §).
- att det till skillnad från i kravbeskrivningarna för nivå 1 och 2 i det nationella meriteringssystemet inte anges för nivå 3 att studierna som ingår i den nya avlagda examen på avancerad nivå om minst 60 högskolepoäng ska ha genomgåts efter behörighetsgivande examen (8 §).
- innebörden av formuleringen ”examen på avancerad nivå om minst 60 högskolepoäng” (8 §).

Malmö universitet motsätter sig:

- att specifika områden/huvudområden anges i förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare (5 §).

Förtydliganden

Nedan följer utvecklade resonemang utifrån ovanstående punkter som Malmö universitet har frågor och synpunkter kring respektive motsätter sig.

Nationell struktur för kompetensutveckling

När det gäller formuleringen av 3 § upplever Malmö universitet en oklarhet gällande i vilken omfattning personer som saknar behörighetsgivande examen ska vara yrkesverksamma. Enligt 3 § första stycket 1 ska lärare och förskollärare som har behörighetsgivande examen vara yrkesverksamma på minst halvtid som lärare eller förskollärare för att erbjudas relevant kompetensutveckling inom den nationella strukturen för kompetensutveckling. En liknande reglering av personer som saknar behörighetsgivande examens tjänstegrad saknas och Malmö universitet

ställer sig frågande till att olika krav ställs på de olika kategorierna av yrkesverksamma.

Det nationella meriteringssystemet

Malmö universitet ställer sig positivt till att det enbart ställs krav på deltagande i praktiktäna forskning i 7 § andra stycket. Lärosätet ställer sig dock frågande till hur intygandet om deltagande i praktiktäna forskning ska utformas för att en likvärdig bedömning vid ansökan om meriteringsnivå 2 ska kunna göras. Frågor rörande vem som ska intyga deltagande i praktiktäna forskning och hur intyget ska utformas väcks. Kommer enbart forskare vid lärosäten kunna intyga deltagande eller kommer det även vara möjligt för lektorer anställda av skolhuvudmän? Frågan gällande i vilken omfattning en person har deltagit behöver också besvaras. Det är av stor vikt att Skolverkets föreskrifter förtydligar alla eventuella oklarheter.

I 7 § första stycket 3 och 9 § 3 anges att för att ha uppnått meriteringsnivå 2 respektive 4 ska en legitimerad lärare eller legitimerad förskollärare med godkänt resultat ha genomfört en sådan meriterande uppdragsutbildning om 7,5 högskolepoäng som syftar till att vidareutveckla och stärka lärares och förskollärares undervisningsskicklighet. Malmö universitet anser att formuleringen skulle kunna tolkas som vilken uppdragsutbildning som helst med omfattningen 7,5 högskolepoäng med liknande syfte och inte enbart kursen *Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning* (VAK). För att förhindra att så sker föreslår Malmö universitet ett tillägg till formuleringen att det rör utbildning som Skolverket meddelat föreskrifter om.

Malmö universitet ser positivt på att en legitimerad lärare eller legitimerad förskollärare för att ha uppnått nivå 3 i det nationella meriteringssystemet ska ha avlagt examen på avancerad nivå om minst 60 högskolepoäng efter behörighetsgivande examen. Dock upplever lärosätet det som något oklart gällande när utbildning som ingår i den nya avlagda examen kan ha genomgått. I skrivelserna gällande meriteringsnivå 1 och 2 beskrivs att den meriterande utbildningen ska ha genomgått efter behörighetsgivande examen. En liknande skrivelse saknas för meriteringsnivå 3, vilket ger konsekvensen att utbildning som genomgått innan behörighetsgivande examen kan ingå i den nya avlagda examen på avancerad nivå. Det är av stor vikt att Skolverkets föreskrifter förtydligar alla eventuella oklarheter på denna punkt.

Malmö universitet anser det viktigt att formuleringen ”examen på avancerad nivå om minst 60 högskolepoäng” i 8 § 2 specificeras på så sätt i Skolverkets föreskrifter att det förhindrar att ytterligare behörighetsgivande examen efter en första behörighetsgivande examen åberopas för att uppnå kravnivån för

meriteringsnivå 3 i det nationella meriteringssystemet. Så som 8 § 2 är formulerad skulle en legitimerad förskollärare som efter behörighetsgivande examen avlagt en grundlärarexamen (examen på avancerad nivå) uppnå meriteringsnivå 3 utan att ha utvecklat sin undervisningsskicklighet inom sin ursprungliga profession.

Huvudområden

Malmö universitet motsätter sig att specifika områden/huvudområden anges i förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare 5 § av flera anledningar. Även om de angivna områdena inte benämns som huvudområden kan de lätt tolkas som sådana. Det skapar osäkerhet gällande om de ska ses som huvudområden eller inte, vad som är inkluderat och vad som är exkluderat som meriterande utbildning. Om angivna områden ska tolkas som huvudområden anser Malmö universitet det som alltför snävt med angivna huvudområden och att viktiga huvudområden så som pedagogik, pedagogiskt arbete, utbildningsvetenskap, barn- och ungdomsvetenskap och didaktik saknas. En alltför detaljerad styrning i 5 § kan ge en oönskad insnävning av den meriterande utbildning legitimerade lärare och legitimerade förskollärare genomgår i stället för att öka yrkesskickligheten och förstärka professionernas vetenskapliga grund, vilket ju är syftet med den nationella strukturen för kompetensutveckling enligt 3 §. Malmö universitet anser även att en alltför detaljerad styrning i 5 § strider mot formuleringen ”Statens skolverk får meddela närmare föreskrifter om vad som krävs för att utbildning, praktisknära forskning och examen på avancerad nivå eller forskarnivå ska anses vara meriterande enligt denna förordning” i 13 § i samma förordning. Malmö universitet föreslår att 5 § formuleras på följande sätt: Med meriterande utbildning avses i denna förordning utbildning som bedrivs på grundnivå eller avancerad nivå och som Statens skolverk har meddelat föreskrifter om med stöd av 13 §. Den meriterande utbildningen ska utöver vad som anges i 2 § bidra till att utveckla sådana kompetenser som kännetecknar yrkesskickliga lärare och förskollärare.

Övrigt

Något som Malmö universitet saknar i förordningen om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare samt tillhörande konsekvensutredning är någon skrivelse om och ett resonemang kring hur tillgodoräknande av tidigare utbildning ska hanteras i förhållande till det nationella meriteringssystemet. I 6 § 2 och 7 § första stycket 2 beskrivs att den meriterande utbildningen ska ha genomgått efter behörighetsgivande examen. Enligt Högskoleförordningen (1993:100) 6 kap 6 § har en student rätt att tillgodoräkna sådan utbildning som genomgått vid annat lärosäte med godkänt resultat. Det ger konsekvensen att utbildning som genomgått före behörighetsgivande examen kan åberopas och tillgodoräknas vid ett annat lärosäte efter behörighetsgivande examen. Malmö universitet saknar reglering kring hur detta ska hanteras vid

ansökan om meritering. Kan utbildning som godkänts efter behörighetsgivande examen genom tillgodoräknande av utbildning som genomgåts före behörighetsgivande examen få lov att räknas in som del av meriterande utbildning vid ansökan om meritering? Malmö universitet önskar en formulering som förhindrar att detta sker.

Med vänlig hälsning

Tobias Olsson, Dekan

Kopia
Registrator